

Sygn. akt I KZ 9/22

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Barbara Skoczowska

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 09 marca 2022 r.
w sprawie K. S.,
zażalenia prokuratora,
na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w P.,
z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt Ko (...),
w przedmiocie stwierdzenia nieważności orzeczenia,

postanowił:

- 1. uchylić zaskarżone postanowienie i przekazać sprawę
Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w P. do
ponownego rozpoznania;**
- 2. na mocy art. 98 § 2 k.p.k. odroczyć sporządzenie
uzasadnienia na czas do 7 dni.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem byłego Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 7 maja 1986 r., sygn. akt S-lot (...), szer. K. S. został uznany za winnego, tego, że:

„pełniąc zasadniczą służbę wojskową w Jednostce Wojskowej (...) w P. -zgr. W., w dniu 26 lutego 1986 r. wobec dowódcy kompanii oświadczył, a następnie złożył pisemne oświadczenie, że nie złoży przysięgi wojskowej, odmawiając w ten sposób wykonania obowiązku wynikającego z tej służby”,

tj. popełnienia przestępstwa z art. 305 d.k.k. i za to na mocy tego przepisu wymierzono mu karę 3 lat pozbawienia wolności.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu rewizji obrońcy oskarżonego, wyrokiem z dnia 27 czerwca 1986 r., sygn. Rw. (...), utrzymał w mocy zaskarżony wyrok.

Na wniosek Naczelnego Prokuratora Wojskowego, Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 13 września 1986 r., sygn. akt Sn 13/86, na podstawie art. 4 ustawy z dnia 17 lipca 1986 r. *o szczególnym postępowaniu wobec sprawców niektórych przestępstw*, darował K. S. karę 3 lat pozbawienia wolności orzeczoną wyrokiem byłego Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 7 maja 1986 r.

Po rozpoznaniu natomiast rewizji nadzwyczajnej wniesionej przez Naczelnego Prokuratora Wojskowego, Sąd Najwyższy wyrokiem z dnia 16 kwietnia 1991 r., sygn. WRN 37/91, uchylił wyrok b. Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 7 maja 1986 r., sygn. akt S-lot. (...) oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1986 r., sygn. Rw. 464/86 i na zasadzie art. 11 pkt 2 d.k.p.k. w zw. z art. 26 § 1 d.k.k. umorzył postępowanie karne o czyn z art. 305 d.k.k. wobec stwierdzenia jego znikomego stopnia szkodliwości społecznej.

W dniu 16 października 2020 r. do Sądu Okręgowego w P. wpłynął wniosek pełnomocnika K. S. o stwierdzenie nieważności wyroku b. Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 7 maja 1986 r., sygn. akt S-lot. (...) Wniosek ten został przekazany do Wojskowego Sądu Okręgowego w P., jako Sądu właściwego do rozpoznania sprawy.

Wojskowy Sąd Okręgowy w P., postanowieniem z dnia 7 grudnia 2021 r., sygn. akt Ko (...), na podstawie art. 1 ust.1, art. 2 ust. 1 i art. 4 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. *o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa*

Polskiego, stwierdził nieważność wyroku b. Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 7 maja 1986 r., sygn. akt S-lot. (...) oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1986 r., sygn. Rw. (...).

Od powyższego postanowienia Wojskowego Sądu Okręgowego w P. z dnia 7 grudnia 2021 r. zażalenie wniósł Prokurator Wydziału do spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w P., który zaskarżając postanowienie w całości na niekorzyść wnioskodawcy K. S., zarzucił:

„błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, a polegający na błędnym ustaleniu, że zaistniał adekwatny związek przyczynowo skutkowy pomiędzy działalnością opozycyjną K. S., a wydaniem wobec niego skazującego wyroku byłego Sądu Wojsk Lotniczych w P. z dnia 7 maja 1986 r., sygn. S-lot (...) i utrzymującym go w mocy wyrokiem Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1986 r., sygn. Rw. (...), co skutkowało niesłusznym uznaniem, że wzmiankowany wyrok skazujący stanowił wyraz represji karnej z powodu jego działalności na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, podczas gdy prawidłowa ocena zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego jednoznacznie wskazuje, że wyrok ten zapadł wyłącznie z powodu – motywowanego głównie przekonaniem politycznymi – uchylenia się przez K. S. od obowiązku wynikającego ze służby wojskowej poprzez nie złożenie przysięgi wojskowej i pozostawał bez związku z jego działalnością opozycyjną o charakterze niepodległościowym, oraz prowadzi do konstatacji, że unieważnienie ww. wyroku byłego Sądu Wojsk Lotniczych w P. było niezasadne i wyroku Sądu Najwyższego, albowiem w realiach przedmiotowej sprawy nie zmaterializowały się – określone w ustawie z dnia 23.02.1991 r. o *uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego Państwa Polskiego* (Dz.U. z 2020

r. poz. 1820 t.j.) – przesłanki uzasadniające stwierdzenie nieważności przywołanego orzeczenia byłego Sądu Wojsk Lotniczych w P. i wyroku Sądu Najwyższego-Izby Wojskowej”.

Prokurator podnosząc taki zarzut wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia o stwierdzeniu nieważności obu wskazanych wyroków i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Wojskowy Sąd Okręgowy w P.

Sąd zważył, co następuje.

Zażalenie wniesione przez prokuratora jest zasadne.

W pełni bowiem należy zgodzić się z argumentacją wskazaną w uzasadnieniu zażalenia, że Wojskowy Sąd Okręgowy w P. rozpoznając wniosek pełnomocnika K. S. o stwierdzenie nieważności wyroku b. Sądu Wojsk Lotniczych w P., nie wykazał dostatecznie, aby skazanie tym wyrokiem było represją karną za działalność wnioskodawcy na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, nie jedynie reakcją karną na popełnienie przez niego czynu z art. 305 d.k.k., polegającego na odmowie złożenia przysięgi wojskowej. Słusznie zauważa również prokurator, że odmowa pełnienia takiej przysięgi nie może być samoistną i skuteczną przesłanką unieważnienia orzeczenia w trybie ustawy lutowej, gdyż nie można stawiać znaku równości pomiędzy tego rodzaju postępowaniem a działalnością na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, o której mowa w tej ustawie. Prokurator, co należy podkreślić, nie kwestionuje działalności wnioskodawcy w tamtym okresie na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, a jedynie słusznie wskazuje, że w sprawie Sąd nie wykazał w żaden sposób jakiegokolwiek związku przyczynowego pomiędzy wydaniem wyroku przez b. Sąd Wojsk Lotniczych w P. a działalnością niepodległościową, stanowiącą w świetle postanowień ustawy lutowej warunek konieczny do zastosowania instytucji unieważnienia orzeczenia.

Ponownie rozpoznając sprawę Sąd winien przeprowadzić dokładną analizę okoliczności wynikających z akt historycznych oraz zeznań wnioskodawcy celem wykazania ewentualnego związku przyczynowo - skutkowego pomiędzy działalnością niepodległościową, która zresztą w żaden sposób nie została przez Sąd opisana, a skazaniem za odmowę złożenia przysięgi wojskowej jako przejawem represjonowania za taką działalność. Związek taki musi być jednoznacznie wykazany, nie można go natomiast domniemywać.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w części dyspozytywnej postanowienia.